
Viromltk 19.5.2026 § 27

ASIA Maa-aineslain 4 §:n mukainen soran ja hiekan ottamislupa Kärängän sora-alueelle Pöljän kylässä tiloille Pöljä 749-412-22-49 ja Käränkä 749-412-22-56

HAKIJA Mikko Wäänänen
Tammitie 12 B
02270 Espoo
Y-tunnus: 3328253-4

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Hakemus ja ottamissuunnitelma (Karmikon Oy, 9.3.2026) koskevat soran ja hiekan ottamista tiloilta Pöljä 749-412-22-49 ja Käränkä 749-412-22-56. Maa-aineslupaa haetaan soran ja hiekan ottamistoimintaan 10 vuodeksi 300 000 m³ktr kokonaisottomäärälle keskimääräisen vuotuisen ottomäärän ollessa 30 000 m³ktr. 3,4 hehtaarin ottoalue sisältyy noin 4,7 hehtaarin toiminta-alueeseen.

Kärängän sora-alue sijaitsee Siilinjärven kunnassa Pöljän kylässä valtatie 5:n (Viitonen) varrella Siilinjärven taajamasta noin 10 kilometriä pohjoiseen. Kärängän sora-alueelle liikennöidään Kokkosenmäentieltä kääntyvän liittymän kautta. Kärängän sora-alueella on ollut aiemmin maa-aineksen ottoa vuosikymmenien ajan.

Ottoalue sijoittuu vedenhankinnan kannalta tärkeälle Kärängänmäen pohjavesialueelle (0874951). Maanpinnan korkeus ottoalueella vaihtelee nykytilanteessa noin välillä +125...149 m. Alin suunniteltu ottotaso on +125,29...128,31 m (N2000), joka on olemassa olevan ottoalueen kohdalla vastaava kuin nyt voimassa olevassa maa-ainesluvassa ja nousee kaakkoon mennessä. Alueella havaittu korkein pohjavedenpinnan korkeus on ollut +120,94 vuosien 2015–2025 välisenä aikana. Ottamisen päätyttyä alue metsitetään. Toiminnanharjoittaja hakee maa-aineslain 21 §:n nojalla lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Maa-aineslain (MAL, 555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa. MAL 1.1 §:n mukaan lakia sovelletaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen. MAL 7 §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Toiminta sijoittuu osittain alueelle, jolle Siilinjärven viranomaislautakunta on myöntänyt maa-aineslupan 21.2.2023 (§ 6). Lupa on voimassa 21.2.2033 asti. Itä-Suomen hallinto-oikeus on pysyttänyt maa-aineslupan 11.10.2023 tekemälleen päätöksellä 2233/2023 (Dnro 686/03.04.04.04.24/2023). Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelutarkastaja on hyväksynyt Kärängänmäen pohjavesialueen yhteistarkkailusuunnitelman 26.11.2019 (§ 5).

KAAVOITUSTILANNE

Kärängän sora-alueella ei ole voimassa olevaa asema- tai yleiskaavaa. Alueella on vireillä Luoteis-Siilinjärven ranta- ja kyläyleiskaava, joka oli ehdotuksena nähtävillä 13.2.–16.3.2026. Rantayleiskaavaehdotuksessa on esitetty Kokkonen -lammen länsirannalle yksi uusi rantarakennuspaikka noin 300 metrin etäisyydelle suunnitellusta maa-ainesten ottopaikasta.

Alueella on voimassa kolme maakuntakaavaa, Kuopion seudun maakuntakaava (vahvistettu 2008 YM, muutokset 2011, 2014, 2016 ja 2018) Siilinjärven Yaran T/Ek 13.800 ja T/kem 13.803 merkintöjen osalta, Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 1. vaihe (hyväksytty 19.11.2018 MV) sekä Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaihe (hyväksytty 17.12.2024 MV). Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 3. vaiheen kaavaehdotus on ollut nähtävillä 28.1.-27.2.2026. Maakuntakaavoissa alueelle on osoitettu Kärängänmäen harjualue ge 13.661 ja Kärängänmäen pohjavesialue pv 13.654. Kärängänmäen pohjavesialueen vedenotto (Pöljän vesiosuuskunta) on haetusta alueesta noin 800 metrin päässä kaakossa Kokkonen lammen eteläpäässä. Valtatie 5 on merkitty haetun alueen kohdalle maakuntakaavassa nykyisenä valtatie (vt->st), joka uuden Siilinjärvi-Alapitkä valtatielinjauksen myötä muuttuisi seututieksi. Suunnitellun maa-ainesten ottoalueen läheisyydessä ovat viivamerkinnot moottorikelkkareitistä ja ulkoilureitistä.

Ge-merkintä tarkoittaa harju-, kallio- tai moreenialuetta. Merkinillä osoitetaan alueet, joilla mahdollisesti on maa-aineslain 3§:n tarkoittamia maisemaan liittyviä arvoja. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee erityisesti ottaa huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, kallio- tai moreenimuodostuman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesi- tai kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojelu. Ennen alueilla tehtävää maa-ainestenottoa tulee olla hyvissä ajoin yhteydessä Museovirastoon, jotta arkeologisen inventoinnin tarve voidaan arvioida.

Pohjavesialueen merkinnällä osoitetaan vedenhankinnan kannalta tärkeät tai vedenhankintaan soveltuvat pohjavesi alueet. Merkinnällä osoitetaan myös pohjavesialueet, joiden turvaaminen on pintavesi- ja maaekosysteemin kannalta tarpeellista (E-luokka). Suunnittelumääräyksen mukaan aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota erityisesti maaperä- ja pohjavesiolosuhteisiin sekä otettava huomioon pohjavesialueille sijoittuvien vedenottamoiden suoja-alueet.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen ja naapureiden kuuleminen
Hakemus on tullut vireille 16.3.2026.

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla ja kuulutus sekä hakemusasiakirjat olivat nähtävillä Siilinjärven kunnan internetsivuilla 19.3.-27.4.2026. Hakemusta koskeva ilmoitus julkaistiin Uutis-Jousessa 19.3.2026.

Ottamisalueen naapurikiinteistöjä on kuultu viranomaisen toimesta 19.3.2026 lähettyillä kirjeillä ja sähköposteilla. Siilinjärven viranomaislautakunta on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Itä-Suomen elinvoimakeskukselta, Siilinjärven kunnan kaavoitukselta, Lupa- ja valvontavirastolta sekä Pöljän vesiosuuskunnalta.

Lausunnot Itä-Suomen elinvoimakeskus on hakemuksen johdosta lausunut (17.4.2026) seuraavaa:
"Ottamisalueen liittymässä (Kokkosenmäentie /Valtatie 5) tulee huolehtia riittävästä liittymänäkemistä (tarvittaessa puuston raivaus). Valtatien liittymäalue tulee pitää puhtaana kiviaineksesta, joka kulkeutuu liittymän suunnasta tai tippuu kuormista.

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosastolla ei ole muuta huomautettavaa asian."

Siilinjärven kunnan kaavoittaja on hakemuksen johdosta lausunut (22.4.2026) seuraavaa:
"Kokkosen lammen itärannalla on useita asuinrakennuspaikkoja. Lammen ja soranottoalueen välissä oleva metsäinen vyöhyke on syytä säilyttää maiseman turvaamiseksi asutuksen suunnasta."

Lausunnossa on lisäksi tarkennettu alueen kaavatilannetta ja ympäristön nykytilannetta.

Lupa- ja valvontavirasto on hakemuksen johdosta lausunut (24.4.2026) muun muassa seuraavaa:
"Kannanotto
Maa-ainesten ottaminen voidaan Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan toteuttaa niin, että siitä ei aiheudu maa-aineslain 3 §:n mukaisia haittoja, kun seuraavat seikat otetaan huomioon:

Suunnitelman mukaan putki WÄ2 on todettu huonosti toimivaksi. Alueelle tulee asentaa uusi putki liitteen 1 mukaisesti.

Pohjaveden tarkkailu ja alin ottotaso

Pohjaveden pinnankorkeutta ja laatua tulee seurata pohjaveden havaintoputkista 08/13 ja uudesta asennettavasta havaintoputkesta yhteistarkkailusuunnitelman mukaisesti koko luvan voimassaoloajan. Ylimmän mitatun luonnollisen pohjavedenpinnan yläpuolelle tulee aina jäädä vähintään neljä (4) metriä paksu koskematon suojakerros. Mikäli pohjaveden pinnan tarkkailussa havaitaan pohjaveden pinta ennalta arvioitua ylemmällä tasolla, tulee alin ottotaso määritellä niin, että suunniteltu neljän (4) metrin suojakerros toteutuu.

Tarkkailutulokset tulee toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle liitteen 1 mukaisesti.

Pohjaveden tarkkailua tulee jatkaa 3 vuotta luvan päättymisen jälkeen.

Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta

Työkoneita ei tule säilyttää pysyvästi tai huoltaa pohjavesialueella. Mahdollisista vuodoista tulee ilmoittaa välittömästi soittamalla hätäkeskukseen. Työkoneiden työnaikainen pysäköinti ja tankkaus tulee järjestää suojatulla tukitoiminta-alueella.

Ilmoitukset

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään viipymättä päätöksenteon jälkeen asiakirjoineen ensisijaisesti sähköisesti tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle (MAL 19 §) (kirjaamo(at)lvv.fi). Ilmoituksessa pyydetään mainitsemaan Lupa- ja valvontaviraston diaarinumero LVV-U/60984/2026.

Lupa- ja valvontavirasto pyytää lupaviranomaista täyttämään ja lähettämään maa-ainesten ottamislupaa koskevat tiedot sähköisesti maa-aineslupapäätöksen ilmoituslomakkeella: https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi/uusi/ely_permit_decision_soil.

Luvan haltijan on tehtävä ilmoitus lupaviranomaiselle otetusta aineksen määrästä ja laadusta vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä (MAL 23 a §, MAA 9 §). Ilmoitus tehdään ensisijaisesti maa-ainestenotto -ilmoituslomakkeella, joka löytyy Internet- osoitteesta: https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi/uusi/ely_permit_decision_soil."

Lausunnossa on lisäksi tarkennettu alueen kaavoitustilannetta, ottamisalueen ko-koa ja pohjaveden suojelua.

Pöljän vesiosuuskunta on todennut lausunnossaan (27.4.2026), että sillä ei ole huomauttamista Mikko Wäänäsen maa-aineslain mukaiseen lupahakemukseen.

Muistutukset ja mielipiteet

Lupahakemuksesta ei jätetty määräaikaan mennessä yhtään muistutusta tai mielipidettä.

Hakijan vastine

Hakijalle varattiin tilaisuus vastineen antamiseen lausuntojen johdosta. Hakijan vastineessa (5.5.2026) on vastattu lausunnoissa esitettyihin asioihin seuraavasti: "Itä-Suomen Elinvoimakeskus:

- Ottamisalueen liittymään ei normaalioloissa kulkeudu kiviainesta, koska se on pääosin asfaltoitu.
- Liittymänäkymää voidaan tarvittaessa raivata, jos haittaavat puut ovat omalla alueella. Alueella on tehty tänä keväänä metsänhoitotoimenpiteitä, jotka ovat parantaneet näkyvyyttä.

Siilinjärven kunta:

- Alueella tehtävät toimenpiteet toteutetaan niin, että ne ei vaaranna pohjaveden laatua tai määrää.
- Liitteenä olevasta kartasta ei selviä suunnitellun ulkoilu- tai moottorikelkkareitin tarkempaa sijaintia. Alueella on metsätie, jota on käytetty ulkoilureittinä. Jos on tarvetta suunnitella uusia alueen ulkoilureittejä, niitä voidaan yhteistyössä katsoa viranomaisten kanssa.
- Kokkosenlammen länsirannalla on suojavyöhyke, josta metsää ei hakata. Muutoin lammen ja ottoalueen välissä on kasvussa olevaa metsämaata, joka estää näkymät ottoalueelle.

Lupa- ja valvontavirasto:

- Alueelle viimeksi asennettu pohjavesiputki WÄ2 on ilmeisesti sijainniltaan huonossa paikassa näytteenoton kannalta. Uuden pohjavesiputken paikka tulee tarkkaan määritellä siten, että siitä saadaan näytteitä. Olemme mukana alueen pohjavesien yhteistarkkailussa.*
- Tarkkailutulokset ovat toimitettu vuosittain tammikuussa viranomaisille.*
- Ilmoitukset otetun aineksen määrästä on toimitettu sähköisesti vuosittain tammikuussa viranomaisille."*

TARKASTUKSET JA NEUVOTTELUT

Maa-aineslupahakemuksen käsittelyyn liittyen ei tehty tarkastuksia eikä pidetty neuvotteluja.

ASIAN RATKAISU

Siilinjärven viranomaislautakunta myöntää Mikko Wäänäselle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan hiekan ja soran ottamiseen Siilinjärven kunnassa Pöljän kylässä sijaitseville tiloille Pöljä 749-412-22-49 ja Käränkä 749-412-22-56 hakemuksen, ottamissuunnitelman ja alla olevien lupamääräysten mukaisesti.

Tämä maa-aineslupapäätös korvaa lainvoimaiseksi tullessaan Siilinjärven kunnan viranomaislautakunnan 21.2.2023 (§ 6) myöntämän maa-ainesluvan 2022-1.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Viranomaislautakunta myöntää Mikko Wäänäselle luvan aloittaa tämän lupapäätöksen mukainen toiminta luvan 2022-1 mukaisella ottoalueella mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jos hakija asettaa 31 450 € suuruisen hyväksyttävän vakuuden. Valitusviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Lupamääräykset

Ottamisalueen rajausta, kaivausten syvyys, etenemissuunta

- Alin sallittu ottamistaso on +125,29...128,31 m (N2000) kuitenkin siten, että ylimmän pohjavedenpinnan ja alimman ottotason väliin jää suojakerros, jonka paksuus on vähintään 4 metriä. Vastaava suojakerros kalliopinnan päällä on oltava vähintään 2 metriä kalliokynnyksen länsipuolella (nykyisellä ottoalueella) ja 4 metriä kalliokynnyksen kohdalla, mikäli kohdassa ei tavata pohjavettä.
- Luvan saajan on merkittävä ottamissuunnitelman mukaiset aluerajaukset maastoon korkeuskiintopisteineen ennen ottamisen aloittamista. Ottoalueen sekä valtatie ja lähimpien asuinrakennusten/rakennuspaikkojen välistä suojapuustoa ei saa kaataa ennen loppukatselmusta ilman valvontaviranomaisen hyväksyntää.
- Luvanhaltijan on pyydettävä aloituskatselmusta hyvissä ajoin. Aloituskatselmus pidetään maastoon merkitsemisen jälkeen ennen puuston kaatamista. Vakuus on toimitettava kuntaan ennen aloituskatselmusta.
- Ottamisen eteneminen toteutetaan 9.3.2026 päivätyn ottamissuunnitelman mukaisesti.

Ottamisen järjestelyt

5. Ulkopuolisten kulku alueelle on estettävä portilla tai puomilla, joka on pidettävä lukittuna toiminta-aikojen ulkopuolella. Luvanhaltijan on asianmukaisin varoituskyltein, lippusiimoin ja pintamaavallein huolehdittava, ettei ottoaluetta voi lähestyä tahattomasti kaivualueen yläpuolelta.
6. Ottamisessa syntyvät jyrkänteet on suojattava aitaamalla. Ottamisalue on aidattava kiinteällä aidalla ja putoamisvaarasta varoittavilla kylteillä, kun otto-rintauksen korkeus ylittää 5 m. Ottamista ei saa toteuttaa 15 metriä korkeampana rintauksena ilman erikseen esitettäviä turvallisuustoimenpiteitä.
7. Luvanhaltija on velvollinen huolehtimaan, ettei ottamistoiminnasta aiheudu vaaraa eikä kohtuutonta haittaa ulkopuolisille. Haitallinen pölyäminen on estettävä tarvittaessa kastelemalla kulkutiet ja käsiteltävä maa-aines. Kasteluun saa käyttää vain puhdasta vettä. Kulkureittien pintamateriaali on valittava siten, että maa-ainesta ei kulkeudu haitallisessa määrin ottamisalueen ulkopuolelle.
8. Maa-ainesten seulonta on sallittu arkisin klo 7.00–22.00. Maa-ainesten kuormausta ja kuljetusta on sallittu ottamissuunnitelman mukaisesti arkisin klo 6.00–22.00 ja tarvittaessa lauantaisin klo 7.00–18.00.

Pohjaveden suojeleminen

9. Luvanhaltijan on liityttävä Kärängänmäen pohjavesialueen yhteistarkkailuohjelmaan siten, että pohjaveden korkeutta ja laatua tarkkaillaan ottamisalueella olevista P8/13 ja P13/24-havaintoputkista tai P8/13-havaintoputkesta ja alueelle myöhemmin asennettavasta havaintoputkesta, mikäli P13/24 ei sovellu näytteenottoon. Yhteistarkkailusuunnitelmassa voidaan määrittää tarkemmin näytteenottovälit ja analyysivalikoima. Pohjaveden tarkkailua tulee jatkaa 3 vuotta luvan päättymisen jälkeen.
10. Mikäli alueella säilytetään polttoaineita, alueelle on rakennettava tukitoiminta-alue, joka on varustettava vettä heikosti läpäisevällä pinnoitteella tai suojakalvolla. Tukitoiminta-alueen rakenteen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja aina ennen uuden toimintajakson aloittamista. Nestemäisten polttoaineiden, voiteluaineiden ja muiden pohjavedelle vaaraa aiheuttavien aineiden varastointialueet sekä kuljetus- ja maansiirtokaluston paikoitus, aggregaatti ja polttonesteiden jakelupaikka on sijoitettava tukitoiminta-alueelle.
11. Alueella säilytettävien öljytuotteiden säiliöiden on oltava kaksoisvaipallisia tai ne on sijoitettava niiden tilavuutta vastaavaan katoksella varustettuun suoja-altaaseen. Polttonesteiden jakelulaitteistossa on oltava järjestelmä ylitäytön estämiseksi. Suurin yhtä aikaa alueella oleva poltto- ja voiteluainemäärä saa olla enintään 3000 l.
12. Moottoroitu seulavaunu sekä sen tankkausalueen maaperä on suojattava vastaavasti reunoilta korotetulla suojakalvolla, joka täytetään hienojakoisella maa-aineksella. Tankkauspaikat tulee rakentaa siten, että ne ovat selvästi maastossa havaittavissa myös talviaikaan. Tankkauspaikan rakenteiden kunto on tarkastettava säännöllisesti ja aina ennen uuden toimintajakson aloittamista. Paikalle tulee varata riittävästi imeytysainetta ja muuta torjuntakalustoa öljyvahingon ensitorjuntaan. Tukitoiminta-alueen ja tankkauspaikan rakentamisesta on ilmoitettava valvovalle viranhaltijalle ennakolta.
13. Laitteiden ja ajoneuvojen huoltotyöt on tehtävä pohjavesialueen ulkopuolella. Mikäli huoltoa joudutaan poikkeuksellisesti tekemään pohjavesialueella, on

huoltoalueelle varattava riittävä määrä imeytysmattoja tai vastaavia alustoja, joilla vuotojen pääsy maaperään voidaan estää.

14. Öljyvahingon sattuessa alueella tulee ryhtyä välittömästi toimenpiteisiin öljyisen maan poistamiseksi. Asiasta on myös ilmoitettava välittömästi pelastusviranomaiselle, Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Pohjois-Savon ELY-keskukselle.
15. Toiminta-alueelle on tehtävä valmiussuunnitelma vahinkotapausten varalle, joka on toimitettava valvontaviranomaiselle ennen ottotoiminnan aloittamista.

Toiminnan lopettaminen

16. Ottamisen päätyttyä on rakennetut suojaukset purettava ja muovikalvot poistettava. Tiivistyneet tiepohjat ja varastokasojen pohjat on möyhittävä ja pehmennettävä. Ottamisalue on muotoiltava pyöristämällä rinteiden ylä- ja alaosat sekä loiventamalla jyrkät luiskat. Luiskat on muotoiltava siten, ettei niihin aiheudu eroosiota.
17. Alueen jälkihoito toteutetaan seuraavasti: pohjatasoon ja luiskiin levitetään noin 20–30 cm vahvuinen kerros keskikarkeaa tai karkeaa hiekkaa. Hiekkakerroksen päälle levitetään noin 5 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen sopivaa tutkittua humusta. Hiekka voidaan ottaa kaivualueelta tai tarvittaessa tuoda muualta. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan. Pohjaviesialueella levitettävä pintamateriaali ei saa olla liian hienorakeista, sillä hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi.
18. Ottamisalue metsitetään siementämällä ja istuttamalla alueelle taimet yleisten metsänviljelyohjeiden mukaisesti. Alueelle tulee jättää kärsämösiimaluteelle soveltuvaa elinympäristöä, kuten paahteisia hiekkalaikkuja.
19. Maa-ainesten oton edistyessä jo otettu alue tulee välittömästi siistiä ja maisemoida sopivina kokonaisuuksina suunnitelman mukaan ympäristöön sopivaksi. Jo maisemoidun alueen käyttöä tulee välttää mm. varastointiin ja liikennöintiin. Maisemointi ja jälkihoito istutuksineen tulee suorittaa otetuilta alueilta kokonaisuudessaan ennen luvan päättymistä.
20. Luvanhaltijan on pyydettävä loppukatselmusta luvan voimassa ollessa, kun jälkihoitotyöt istutuksineen on tehty. Vakuus voidaan vapauttaa, kun kaikki luvan velvoitteet on loppukatselmuksessa todettu täytetyiksi. Vakuuden määrää voidaan hakemuksesta tarkistaa kesken lupakautta, jos jälkihoito toteutetaan vaiheittain.

Valvonnan kannalta toimitettavat tiedot

21. Luvanhaltijan tulee vuosittain tammikuun loppuun mennessä ilmoittaa ELY-keskuksen ylläpitämään tietojärjestelmään otetun aineksen määrä ja laatu.

Luvan voimassaolo

Toiminta voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen. Lupa on voimassa hakemuksen mukaisesti 10 vuotta.

Maksut

1.1.2026 voimaan tulleen Siilinjärven kunnan maa-ainesten ottamistoiminnan lupia ja valvontaa koskevan taksan 2.2 §:n mukaisesti peritään hakemuksen käsittelystä ja ottamissuunnitelman tarkastamisesta maksu seuraavasti: 370 € suunnitelmamuutosta kohti sekä lisäksi siltä osin kuin muutos koskee voimassa olevan ottamisluvan mukaista aluetta ja ylittää aikaisemmassa luvassa otettavaksi myönnetyn maa-ainesmäärän (100 000 m³) 0,012 € haettua kiintokuutiometriä kohti, yhteensä 1 570 € sekä tiedottamisesta ja naapureiden kuulemisesta aiheutuneet kulut erillisen laskun mukaisesti. Toiminnan valvonnasta peritään maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukainen vuotuinen valvontamaksu. Ensimmäinen valvontamaksu peritään ennen aloituskatselmuksen pitämistä tai vanhan ottoalueen ollessa kyseessä kyseisenä vuonna, jolloin aloituskatselmus pidetään.

Vakuudet

Ennen maa-ainesten ottamiseen ryhtymistä on luvanhakijan asetettava Siilinjärven kunnan maa-ainestaksan mukaan määräytyvä vakuus 31 450 €. Vakuus on laskettu ottoalueen sekä maisemoitavien alueiden pinta-alan (yhteensä 4,7 ha) ja kokonaisottomäärän mukaan. Vakuuden on oltava voimassa 12 kk luvan päättymisen jälkeen. Vakuus palautetaan, kun jälkihoitotoimet on loppukatselmuksessa hyväksytty. (MAL 12 §)

Mikäli hakija aloittaa toiminnan muutoksenhausta huolimatta, on edellä mainitun lisäksi asetettava ennen toiminnan aloittamista Siilinjärven viranomaislautakunnan hyväksi vakuus, jonka suuruus on 31 450 €. Vakuus palautetaan lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi siltä osin, kuin sitä ei tarvita aloitusluvan turvin aiheutettujen vahinkojen korvaamiseen.

Vakuudet on toimitettava kuntaan ennen aloituskatselmusta.

Luvan viim. voimassaolopäivä	19.5.2036
Otettava kokonaismäärä	300 000 m ³
Arvioitu vuotuinen otto	30 000 m ³
Ottamisaika	10 vuotta
Ottoalueen p-a	3,4 ha
Koordinaattijärjestelmä	ETRS-TM35FIN
P-Koordinaatti	7003409
I-Koordinaatti	529582

PERUSTELUT

Lupahakemus ja ottamissuunnitelma:
Luvan hakemisesta, lupahakemuksesta ja ottamissuunnitelmasta on säädetty MAL:n 5 §:ssä sekä maa-ainesten ottamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (MAA, 926/2005) 1 ja 2 §:ssä. Täydennetty lupahakemus ja ottamissuunnitelma

vastaavat niille asetettuja vaatimuksia. Lupahakemuksessa, ottamissuunnitelmassa (9.3.2026) ja vastineessa (5.5.2026) on esitetty riittävät selvitykset toiminnaasta lupapäätöksen tekemistä varten. (MAL 5 §, MAA 1 § ja 2 §)

Luvan myöntämisen edellytykset:

MAL 6.1 §: Lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus. Maa-ainesluvan myöntämisen edellytykset on ratkaistu aiemmin voimassa olleen maa-ainesluvan lupaprosessin yhteydessä.

Ottamissuunnitelma sisältää kuvauksen aiotusta toimenpiteestä, alueen järjestelyistä, alueen maisemoinnista, suunnitelmakartat ja leikkauspiirustukset maisemoidusta alueesta sekä sanallisen suunnitelman jälkihoitotoimenpiteistä. Ottamistoimintaa koskevia vaatimuksia on täsmennetty lupamääräyksillä 1–8 ja jälkihoittoa koskevia vaatimuksia lupamääräyksillä 16–20.

MAL 3.1 § (463/1997): Tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Koska kyseessä on jo toiminnassa ollut alue, on sen maisemakuva pysyvästi muuttunut. Suunnitelma-alueelle ei sijoitu tunnettuja erikoisia luonnonesiintymiä eikä sillä ole merkittäviä kauneusarvoja. Ottamisalue sijoittuu kokonaisuudessaan Kärängänmäen pohjavesialueelle. Pohjaveden suojelemiseksi on annettu lupamääräykset 9–15. Yhteistarkkailuohjelmaan liittymisestä on annettu lupamääräys 9. Kun toiminta järjestetään lupamääräysten mukaisesti, ei siitä aiheudu huomattavia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Toimittaessa lupamääräysten mukaisesti toiminta ei vaaranna pohjavesialueen veden laatua tai antoisuutta. Näin ollen ottaminen ei ole ristiriidassa 3.1 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

MAL 3.2 § (134/1999): Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Alueella ei ole voimassa olevaa asema- tai yleiskaavaa.

MAL 3.3 § (495/2000): Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.

Ottoalue ei sijaitse rantavyöhykkeellä.

MAL 3.4 §: Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Alue on jo pitkään ollut ottotoiminnan kohteena, joten nyt aiottu ottaminen ei muuta maisemakuvaa. Ottamisen etenemistä koskevalla määräyksellä (lupamääräys 4) varmistetaan, että esiintymää hyödynnetään säästeliäästi. Asutukselle ja ympäristöön aiheutuvan häiriön välttämiseksi on annettu lupamääräykset 5–8.

MAL 1.2 § (1098/1996): Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa (LSL, 1096/1996) ja sen nojalla säädetään.

Ottaminen ei ole ristiriidassa LSL 1 §:n tavoitteiden kanssa. Toiminta-alueella on tavattu vuonna 2018 silmällä pidettäväksi luokiteltu kärsämösiimalude. Laji esiintyy paahteisilla uuselinympäristöillä kuten sorakuopilla, mikä on huomioitu lupamääräyksessä 18. Ottamisalueella ei ole tiedossa rauhoitettuja kasvilajeja eikä luonnonsuojelulain 29 §:n nojalla suojeltuja luontotyyppisiä, 47 §:n nojalla suojeltavia muiden lajien esiintymispaikkoja tai 49 §:ssä tarkoitettujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. (MAL 1 §, 3 § ja 6 §, LSL 1 §, 29 §, 47 § ja 49 §)

Kuulemisessa annettujen lausuntojen huomioon ottaminen:

Siilinjärven kunnan kaavoituksen lausunto on otettu huomioon suojapuustosta annetussa lupamääräyksessä 2 ja Itä-Suomen elinvoimakeskuksen lausunto lupamääräyksessä 7. Lupa- ja valvontaviraston lausunto on otettu huomioon pohjaveden suojelemiseksi annetuissa lupamääräyksissä 9–15 sekä lupamääräyksessä 21. Pohjaveden tarkkailuohjelman laatimisesta ei ole annettu määräystä, koska luvan haltija on veloitettu liittymään yhteistarkkailuun (lupamääräys 9). Lupamääräyksen mukaisesti alueelle tulee asentaa uusi pohjavedentarkkailuputki. Lupapäätöksessä ei ole annettu määräystä tukitoiminta-alueen sijoittamisesta pohjavesialueen ulkopuolelle tai lähemmäs pohjavesialueen reuna-alueita, koska toiminta-alue sijaitsee kokonaisuudessaan keskeisellä osalla pohjavesialuetta. Tukitoiminta-alueen haitallisten pohjavesivaikutusten ehkäisemisestä on annettu lupamääräys 10. (MAL 10 §)

Luvan myöntämisen edellytysten täyttymiseksi annetut määräykset:

Luvassa on annettu määräyksiä hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi seuraavasti:

1. Ottamisalueen rajauksesta, kaivausten ja leikkausten syvyydestä ja muodosta sekä ottamistoiminnan etenemissuunnasta on annettu lupamääräykset 1–4.
2. Alueen suojaamisesta ja siistimisestä toiminnan aikana ja sen jälkeen on annettu lupamääräykset 5, 6 ja 16–19.
3. Puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista toiminnan aikana ja sen jälkeen on annettu lupamääräykset 2, 18 ja 19.
4. Toimintaan liittyvistä laitteista ja liikenteen järjestämisestä erityisesti pohjaveden suojelemiseksi on annettu lupamääräykset 10–15.
5. Lupamääräykset 19–20 ja luvan voimassaoloaika osoittavat, missä ajassa toiminta alueella ja kaikki jälkihoitotoimenpiteet on saatava päätökseen.
6. Muista hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä on annettu lupamääräykset 7, 8 ja 15.

Annetuilla lupamääräyksillä on tarkennettu lupanhakijan ottamissuunnitelmassaan esittämiä suunnitelmia, jonka lisäksi on vaadittu asentamaan uusi pohjaveden-tarkkailuputki (lupamääräys 9) LVV:n lausunnon mukaisesti. Kyseinen lupamääräys ei aiheuta luvan saajalle hankkeen laajuuteen ja hänen samaansa hyötyyn nähden kohtuutonta vahinkoa tai haittaa. Pohjaveden tarkkailuputki tulee asentaa pohjavesivaikutusten tarkkailemiseksi.
(MAL 3.1 §, 11 §, HL 6 §)

Luvan voimassaolo ja vakuudet:

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi.

MAL 12 §:n mukaan lupaviranomainen voi määrätä, että ennen ainesten ottamista hakijan on annettava hyväksyttävä vakuus lupaehtoissa määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta. Vakuuden asettamisessa noudatetaan 1.1.2026 voimaan tullutta Siilinjärven kunnan maa-ainesten ottamistoiminnan lupia ja valvontaa koskevaa taksaa. Vakuuksista on määrätty taksan 5 §:ssä. Vakuuden suuruus määräytyy taksan kohdan 5.1 mukaan seuraavasti: kaivutyö 3 500 €/ha sekä lisäksi otettavan maa-ainesmäärän mukaan 0,05 €/k-m³, yhteensä 31 450 €.

Lupanhakija on myös hakenut lupaa MAL 21 §:n nojalla aloittaa ottaminen ennen kuin lupaa koskeva päätös on saanut lainvoiman. MAL 21 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Koska alueella on jo ennestään maa-ainesten ottoa ja aloittamislupa rajataan voimassa olevan luvan alueelle, ei toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta valitusajan kuluttua umpeen aiheudu sellaisia MAL 3 §:ssä tarkoitettuja tai muita vahinkoja, jotka tekisivät muutoksenhaun hyödyttömäksi. Näin ollen aloituslupa voidaan myöntää vakuutta vastaan. Valitusviranomainen voi estää päätöksen täytäntöönpanon.

Toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta on Siilinjärven maa-ainestaksan kohdan 5.3 mukaan luvanhaltijan asetettava taksan kohdan 5.1 mukaan määräytyvä vakuus. Vakuus määräytyy kuten edellä ja on 31 450 €.

Vuotuinen valvontamaksu määräytyy kunakin vuonna voimassa olevan taksan mukaisesti. 1.1.2026 voimaan tulleen taksan valvontamaksu määräytyy lupapäätöksessä myönnetyn otettavan maa-ainesten kokonaismäärän ja luvan voimassaoloajan mukaan ja on joka vuosi samansuuruinen, ellei alentamis- tai korottamisperusteita ole tarpeen soveltaa. Mikäli näin määräytyvä valvontamaksu on taksassa määrättyä vähimmäismaksua pienempi, peritään vähimmäismaksun suuruisen valvontamaksu. Ensimmäisen valvontamaksun perimisestä on määrättävä lupapäätöksessä ja tätä seuraavat valvontamaksut peritään vuosittain kunnan määräämänä ajankohtana.

(MAL 10 §, 12 § ja 21 §, Siilinjärven kunnan maa-ainestaksa 3 §, 5 §)

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Hallintolaki (434/2003) 6 §, 62 §
Luonnonsuojelulaki (LSL 1096/1996) 1 §, 29 §, 47 §, 49 §
Maa-aineslaki (MAL 555/1981) 1 §, 3 §, 4a §, 5-7 §, 10-14 §, 19-21 §, 23 §
Laki eräistä naapuruussuhteista (NaapL 26/1920) 17 §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (MAA 926/2005) 1-4 §, 6-9 §
Valtioneuvoston asetus 190/2013 kaivannaisjätteistä
Siilinjärven kunnan maa-ainesten ottamistoimintaa ja valvontaa koskeva taksa
(18.11.2025) 2-5 §

JAKELU Hakija
Itä-Suomen elinvoimakeskus
Lupa- ja valvontavirasto
Pohjois-Savon pelastuslaitos
Pöljän vesiosuuskunta
Siilinjärven kunta
Siilinjärven kunnan kaavoittaja